

# Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΒ'.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 20 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1914

ΑΡΙΘΜΟΣ 544

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ  
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ  
ΨΥΧΑΡΗΣ

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ν. ΓΙΑΝΝΙΟΣ. Τὸ «Ἑλληνικὸν Μέλλον» (τέλος).

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ. Σοφοί.

Ἀνθρωπόφιλοι.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ. Τὸ λουλούδι κ' ἡ πεταλούδα (Β. Οὐγκό).

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ. Τὰ γαλαζοαίμιντα....

Κ. ΤΡΙΚΟΓΙΑΔΗΣ. Ἡ νυκτερίδα (Trilussa).

ΑΔΕΚΟΣ ΦΩΓΙΑΔΗΣ. Ἀμυγδαλὶς (συνέχεια).

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΓΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-  
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

### Β. ΟΥΓΚΟ

## ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ Κ' Η ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

(Les Chants du Crépuscule XXVII)

Εἶπε τὸ φτωχολούλουδο στὴ θεία τὴν πεταλούδα :

— Μὴ φεύγεις, εἶπε, μὴ !

Πόσο διαφέρει ἡ τύχη μας, κοίταξε, ἐγὼ νὰ μένω

Καὶ νὰ πετᾷς ἐσύ !

Ὅμως ἐρωτεύομαστε, καὶ ζοῦμε ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους

Χώρια κι ἀλάργα ἐδῶ,

Καὶ μοιάζουμε τόσο πολὺ, κι οὐτε μᾶς παραλλάζει

Κανεὶς ἀπ' ἄνθια δυό !

Μὰ ἐπὶ σὲ παίρνει ὁ ἄνεμος, ἐμὲ μ' ἄλυσσοδένει

Τὸ χῶμα, ὦ τρισαλλοί !

Νὰ σοῦ εἰσπνέω θάβηλα τὸ οὐρανοπέταγμά σου

Μ' ὅλη μου τὴν πνοή !

Ἄλλ' ὄχι, πᾶς πολὺ μακριά! μέσ' σὲ λουλούδια πλῆθος,

Φεύγεις μὲ τόση βιά,

Κ' ἔρμιο ἀπομένω, βλέποντας νὰ τριγυρνᾷ ἡ σκιά μου

Στὰ πόδια μου μπροστά !

Φεύγεις καὶ πάλιν ἔρχεσαι καὶ ξαναφεύγεις, λάμπεις

Σκορπίζοντας ἄλλου,

Γιὰ νὰ μὲ βροῖσκεις πάντα ἐμὲ, κάθε πρωί, πνιγμένο

Σὲ δάκρυα χωρισμοῦ !

Βασίλισσά μου ! ἂν σὲ πιστέψω, ἡ ἀγάπη μας, ἡμέρες,

Ὡ ! ἂν θέλεις νὰ περνᾷ,

Ρίξω σε σὰν ἐμὲ στὴ γῆ, ἢ κάνε σὰν ἐσένα

Νᾶχω κ' ἐγὼ φτερά !

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

## ΣΟΦΟΙ

Εἶναι μὰ τὴν ἀλήθεια ἓνα ἀπὸ τὰ πιδ θλιβερά  
πράματα τὸ φαινόμενο τῶν συγκυριῶν μας σοφῶν,  
πὺ ξεσκέπασε ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος. Ἐπιστήμονες,  
ποιητὲς, φιλόσοφοι, πὺ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶχαν ἀ-  
ποχτήθει τὸν τίτλο τοῦ μεγάλου, κατακυλῆσαν με-  
μὰ ἀπὸ τοὺς ψηλοὺς θρόνους τῆς Σοφίας καὶ ἀνα-  
κατωθήσαν μετὰ τὰ φρενιασμένα πλῆθη. Καὶ βλέπουμε  
τώρα, ἀποσβολωμένοι ἀπὸ ἐκπλήξη, τοὺς ἱεροφάντες  
αὐτοὺς μὲ τσαλακωμένες καὶ ξεσκισμένες τὶς ἱερὲς  
φορεσιές, νὰ ρίχνει ὁ ἓνας στὸ κεφάλι τοῦ ἄλλου τὰ  
ἱερὰ σύμβολα τῆς Ἐπιστήμης, ὅπως οἱ μεθυμένοι τὰ  
ποτήρια καὶ τὶς μπουκάλες. Κι' ἀκοῦμε τὸ σοφὸ νὰ  
ρητορεύει, ἔτσι μονόμερα, ἔτσι φανατισμένα, μ' ἔτσι  
περιορισμένον ὁρίζοντα, πὺ πάμε νὰ νομίσουμε πὺς  
ἀκοῦμε κανένα λογία τῆς πατρίδας του.

Δὲν πιστεύουμε τὰ μάτια μας καὶ τὰ φτιά μας, καὶ  
μολοτοῦτο αὐτὴ εἶναι ἡ ντροπερὴ πραγματικότητα.  
Μὲ βρῶν τὸ στῆθος εἰμικτε ἀναγκασμένοι νὰ σκύψου-  
με τὸ κεφάλι μπρὸς σ' αὐτὴ καὶ νὰ παραδεχτοῦμε,  
ὅτι ἄσσοι οἱ σοφοὶ μας καὶ μικροὶ οἱ μεγάλοι μας.  
Αὐτὸ εἶναι τὸ πιδ τραγικὸ μάθημα πὺ παίρνουμε  
ἀπὸ τοῦτον τὸν πόλεμο !

Μὰ ἰδέε, εἶναι κάτι ἄνθρωποι, ἐπιστήμονες ἢ ἐρ-  
γάτες ἀδιάφορο, πὺ ξεχωρίζουν τώρα φωτεροὶ μὲς  
στὸ πυκνὸ σκοτάδι τῶν παθῶν καὶ τοῦ μίσους. Κάπιο  
ψηλὸ Ἰδανικὸ φωτίζει τὸ δρόμο τους, ἢ φωνή τους  
κάνει καλὸ, τὰ λόγια τους θερμίζουν :

Ἀκοῦστε τους :

« .... Αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς μετριότητος καὶ τῆς  
αὐστηρῆς αὐτοπειθαρχίας τώρα πρέπει νὰ φανερωθεῖ.  
Ὅχι μόνο προσωπικὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας· κι' ἄλλους  
πρέπει νὰ κερδίσουμε. Παντοῦ, ὅπου μᾶς φέρνει ἡ κα-  
θημερινὴ ζωὴ, πρέπει νὰ κάνουμε συνεργάτες τὸν ἀ-  
γῶνα ἐναντίον σὲς ὑπερβολὰς τοῦ σωδινισμοῦ καὶ ἐναν-  
τίον στὸ μῖσος γιὰ τὸν ἐχθρὸ κι' ἐναντίον σὲν ἔπαρση,  
πὺ ὁλοῦθε πλοῦσια φυτρώνει.

« Ἐπινίκια ! Βέβαια πρέπει νὰ χαίρομαστε γιὰ τὶς  
ἐπιτυχίες. Μὰ ἡ χαρά μας πρέπει νὰ εἶναι σοβαρὴ.  
Σοβαρὴ σὰν τὶς νίκες, πὺ κερδίζονται μὲ τόσες θυ-  
σίες, πὺ συντρίβουν τόσες ἀξίες πολιτισμοῦ : τὰ δη-  
μιουργήματα σφραγισμένων χρόνων εἰρηνικῆς ἐρ-  
γασίας ἀπὸ ἑκατομμύρια ἀνθρώπους. Μαζὶ τὰ δη-  
μιούργησαν ἐκεῖνοι πὺ σήμερ μὲ πείσμα πασχίζου-  
νε νὰ ἐξολοθρέψουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

« Τὸ μῖσος ἐναντίον στοῦ ἐχθρικοῦ λαοῦ καὶ στρα-

τιώτες δὲν πρέπει νὰ τρυπῶνει μὲς στὶς καρδιές μας. Γιατὶ ὅλοι τοὺς ὑποφέρουνε πολὺ. Εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ πληρώσουνε τὶς δολοπολοκίες καὶ τὴν ἀπληστία μ' αὐτὴν μικρῆς τάξης διπλωμάτηδων καὶ ἀρχοντάδων, νὰ πάνε τὸ πετοὶ τοὺς στὴν ἀγορά γι' αὐτὴ τὴν τάξη, ποὺ τοὺς ἔχει παραστήσει, πῶς ἡ πατρίδα βρίσκεται σὲ κίνδυνο! Αὐτὴ ἡ μικρὴ τάξη ἀνασκάλισε καὶ συδαύλιζε ἀπὸ χρόνια τὸ μῖσος τῶν λαῶν— σ' αὐτὴ, κι' ὅχι στοὺς λαοὺς πέφτει ἡ εὐθύνη.

«Καθημερινὰ ὅλο καὶ πληθαίνουν οἱ πληροφορίες, ὅτι καὶ οἱ ἀντίπαλοί μας καλὰ μεταχειρίζονται τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τοὺς πληγωμένους, ὅτι κι' αὐτοὶ κοιτᾶνε νὰ εἶναι δίκαιοι ἀπέναντί μας, καὶ ὅτι ὁ ἀνθρωπισμός κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τῶν συνόρων ὑπάρχει ὁ ἴδιος, ἀκριβῶς ὅπως πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο, καὶ ἀκριβῶς ὅπως καὶ σ' ἐμᾶς. . . . Πῶς εἴτανε δυνατό μαθῆς νὰ εἴτανε ἄλλιως! Μὴ δὲ ζήσανε χιλιάδες Γερμανοὶ χρόνια στὴν Ἀγγλία, στὴ Γαλλία καὶ στὸ Βέλγιο, μὴ δὲν εἶχαν ἐκεῖ ἀποκατασταθεῖ κι' εἴτανε σὰ στὴν πατρίδα τοὺς! Πῶς θάταν αὐτὸ δυνατό, ἂν δὲ εἴταν ἐκεῖνοι οἱ πολιτισμοὶ στενὰ συγγενικοὶ μὲ τὸ δικόνε μας; Συλλογιστεῖτε, πῶς ὅλ' αὐτὰ δὲν μποροῦνε μεμιά νὰ χαθοῦνε ἀπ' τὸν κόσμον, καὶ πῶς ἀκόμη κι' ὁ πόλεμος εἶναι στὸ μάκρος ἀδύναμος ἐναντίον τοὺς. Γι' αὐτὸ μὴν ἀφίνετε μὲς στὴν καρδιά σας καὶ στὶς καρδιές τῶν συντρόφων σας τόπο γιὰ μῖσος ἀφίλιωτο ἐναντίον στοὺς λαοὺς. . . . Ὅσο κι' ἀννοιώθουμε βαθεῖα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κάνουμε τέλεια τὸ χρέος μας.

«Συλλογιστεῖτε ἕως ἀκόμη, ὅτι καὶ μεῖς οἱ ἴδιοι δὲν ἐγίναμε ἐξαφνα ὅλοι ἀγγελοὶ, καὶ ὅτι μέσα στὶς ἐκατοστὲς χιλιάδες ποὺ βρίσκονται ἔξω στὸν πόλεμον, θὰ εἶναι καμπόσοι ἀγριάνθρωποι, ποὺ γι' αὐτοὺς οὔτε στὴν εἰρήνῃ, καὶ πολὺ λιγώτερον στὸν πόλεμον, δὲ μποροῦμε νὰ ἐγγυηθούμε. Ὅπως δὲν εἶναι δυνατό νὰ θέλουμε, οἱ ἀντίπαλοί μας νὰ γράφουνε στὸ λογαριασμό τοῦ λαοῦ μας αὐτὲς τὶς πράξεις αὐτῶν τῶν στόιχείων, ἔτσι δὲν πρέπει καὶ μεῖς νὰ τὸ κάνουμε γιὰ τέτοιες πράξεις, ποὺ μποροῦνε νὰ τύχουν ἐδῶ καὶ κεῖ ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους μας.

«Ἀκόμα καὶ μεταξύ μας, ποὺ ἔχουμε μείνει στὸ ἐσωτερικόν, ὑπάρχουν ἀντιπρόσωποι τῆς ἀγριότητος, ποὺ βρίσκουν τοὺς αἰχμαλώτους, ποὺ ζητᾶνε νὰ τοὺς κακομεταχειριστοῦνε, ποὺ συμβουλεύουν τοὺς ἀρχηγούς μας νὰ μὴ δείχνουν πιά ἔλεος, ποὺ πεθυμᾶνε ὅλες τὶς καταχτημένες πολιτείες στρωμένες κάτω, ἴσως μὲ τὴ γῆς!

«Συλλογιστεῖτε, πῶς πρέπει καὶ σ' αὐτὲς ἀκόμα τὶς σκληρὲς ἡμέρες νὰ φυλάξουμε τὶς καρδιές μας ἐλεύθερες γιὰ τὰ αἰσθήματα τῆς φιλανθρωπίας, ἂν θέλουμε νὰ γίνουμε ἐργάτες γιὰ μελλούμενες καλότερες ἡμέρες. Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ ἱερότερον χρέος μας!» . . . .

Σὰ υπάλασμο στάζουνε ἴσαμε τὴν καρδιά μας αὐτὰ τὰ λόγια, ποὺ νομίζε κανεῖς πῶς τάκούει ἀπὸ τὸ ἄγιο στόμα τοῦ Θεανθρώπου! Αὐτὰ εἶναι λόγια τυπω-

μένα, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ σπαθὶ τῆς γερμανικῆς λογοκρισίας, στὴ σοσιαλιστικὴ ἐφημερίδα «Vorwärts» τοῦ Βερολίνου, τῆς 5/18 Σεπτεμβρίου 1914!

«Ὅλες οἱ τέχνες καὶ ὅλες οἱ ἐπιστῆμες, ὅλες οἱ σφαίρες κι' ὅλες οἱ φιλοσοφίες εἶναι ἀδύναμες νὰ φωτισοῦνε τὰ πνεύματα, ποὺ δὲν τὰ θερμαίνει ἕνα ψηλὸ καὶ ἄφταστο Ἰδανικόν. . . .

K. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

## ΤΟ «ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ», (\*)

Ὁ κ. Παπανδρέου μᾶς βεβαιώνει ἀκόμη πῶς συντηρητικὸ κόμμα δὲ θὰ ὑπάρξῃ στὴν Ἑλλάδα: Δὲν ἔχουμε, λέει, οὔτε «εὐγενεῖς προνομιούχους», οὔτε κληρο, οὔτε ἀξιοματικούς μὲ συνείδησιν ἰδιαίτερης τάξεως.

Ὅπως γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ ρεύματα, ἔτσι καὶ γιὰ τὰ ἀπολυταρχικὰ δὲν μποροῦμε δυστυχῶς νὰ προφητέψουμε πῶς δὲ θὰ γεννηθῶν τέτοια στὴν Ἑλλάδα. Ἰσχυε χτές οἱ Ἕλληνες ἀξιοματικοὶ εἴτανε, φυσικά, κι' αὐτοὶ παῖδιά τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ κι' εἶχαν τὸ μάγουλό τους θερμὰ ἀκκουπισμένο ἐπάνω στοὺς παλέμους τοῦ λαοῦ τους. Σ' ἡμερὰ, ὅστερα ἀπὸ τοὺς πολέμους, καὶ μὲ τὴ βασιλικὴ στραταρχία, εἴτανε ἐπόμενο οἱ ἀξιοματικοὶ νὰ προσέξουν τὴ θέλησιν τοῦ παλατιοῦ. Καὶ θὰ διδάχτοιν, σιγὰ σιγὰ, πῶς γιὰ νᾶναι «τύποι» ἀξιοματικῶν πρέπει νὰποτελοῦν ξεχωριστὴ τάξιν ἀπὸ τὸ λαόν, νᾶναι φρουροὶ τῆς βασιλείας, ποὺ αὐτὴ εἶναι φρουρὸς τῆς στρατοκρατίας. Γιὰ τὸ ἴδιο πρᾶγμα θὰ πεισθεῖ καὶ ὁ κληρὸς.

Μ' ἕνα λόγο, ὑπάρχει στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶρα μιὰ ὁμάδα προνομιούχων ποὺ συνειδητὰ προσπαθεῖ νὰ σχηματίσει ἕνα συντηρητικὸ πυρῆνα: Τὰ στραταρχικὰ ραβδία, οἱ δικέφαλοι ἄετοί, τὰ ἐπίτιμα συνταγματαρχήλικια πριγκιπισσῶν, ἡ ρεκλάμα τῶν «Ἀθῶν Ἀμαρτωλῶν», τί ἄλλο φανερώουν παρὰ μελετημένη ἀπόπειρα συντηρητικῆς προπαγάντας;

Στὰ ἄκρα συντηρητικὰ αὐτὰ ρεύματα, καθὼς καὶ στὰ ἄκρα δημοκρατικὰ, ὁ κ. Παπανδρέου δὲ δίνει σ. -μασίαν. Γιὰ ἄλλα πάλι, ὅχι τόσο σημαντικὰ στὸν τόπον μας, ὅπως τὸ γυναικεῖο, μιλεῖ σὰ νὰ ἐπρόκειτο ὁ φεμινισμός νὰ μᾶς ἔρθει σύγχρονα μὲ τὸ Σοσιαλισμό. Σὲ μᾶς θάρρησει ἡ γυναῖκα, περισσότερο ἀπὸ τὸν ἐργάτη, νὰποκτήσῃ μαζί μὲ τὴ σοσιαλιστικὴ τῆς μόρφωσιν καὶ τὰ δικαιώματά της. Τὰ αὐστηρὰ Ἑλληνικὰ ἥθη, οἱ παραδόσεις κτλ. ποὺ ἀναφέρει τὸ «Ἑλληνικὸν Μέλλον», εἶναι ἀκριβῶς τὰ πολλὰ ἐμπόδια ποὺ θάπαντήσῃ ὁ φεμινισμός στὴν Ἑλλάδα. Μ' αὐτό, δὲ θέλουμε νάρνηθούμε πῶς ὁ πόλεμος ποὺ σήμερον κι' αὔριο θὰ γίνεταὶ μεταξύ τῶν κοινωνικῶν τάξεων, μεθαύριο θὰ γίνεταὶ καὶ μεταξύ τῶν δύο φύλων. Θέλουμε ἕως νὰ

(\*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στοῦ περασμένου φύλλου.